

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: Udrag fra Holberg og hans Scene

Citation: Brandes, Edvard: "Holberg og hans Scene", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 188. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324074396416/facsimile.pdf (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

sen Uret mod Liebenberg, naar denne fremstilles som ukendt med den Mengelske Afskrift af *Don Ranudo* og for saa vidt forsømmelig i sin Udgiverfærd. Hr. Martensen har ikke kunnet overse, at Liebenberg i ottende Bind af den store Udgave (1854) S. 303--311 udførligt omtaler det Mengelske Haandskrift — hvoraf netop han, Liebenberg, er Opdageren — og beklager ikke at have benyttet den i sin Tekst, medens han nu her i Tillæget giver alle afvigende Læsemaader. Og alle de Forbedringer, som kunde stemme med Teksten af 1753, optog senere Liebenberg i sine Udgaver; ja han var ganske stolt af at have forbedret Teksten saa betydeligt — hvad der kan ses af følgende Passus i hans Erindringer, hvor han taler om C. W. Smiths Anmeldelse af Trebinds-Udgaven:

»Hvad jeg dér savnede, var kun nogle Ord om *Don Ranudo*, hvis Tekst af mig for allerførste Gang — med Benyttelse af Stykkets uretmæssige Tryk og af en paa Universitetsbiblioteket opbevaret Afskrift af Originalmanuskriptet med Rettelser af Holbergs egen Haand -- var bleven grundigt renset for sine mange Forvanskninger.«

Hr. Martensen vil have *Don Ranudo* ført tilbage til Afskriftens Form. Dertil foreligger næppe Grund. Hvem vilde vel driste sig til at udtage de Oprin eller rettere det Oprin, Holberg senere tildigtede, selv om det ikke helt passer til Komediens første Skikkelse? Tidligst var Maria den eneste

Datter i det Colibradosiske Hus, og da Eugénias Optrin og Slutningsreplik tildigtedes, glemte Holberg at omtale hendes Tilværelse andensteds. Men noget andet er, at Afskriftens Læsemaader kunde indføres i større Tal, end Liebenberg gjorde. Og særlig burde dens Tekst benyttes, hvor den utvivlsomt indeholder en langt bedre Læsemaade, end Holbergudgaverne nu indeholder. Det bedste Eksempel frembyder Scenen i anden Akt, hvor Isabella frier for sin Broder hos Don Ranudo og Gemalinde, men møder et bestemt Afslag. Efterat hun er gaact, indsender hun med Kammerpigen — lidt umotiveret — sin Pengepung som Gave til de fornemme Stoddere, der derover geraader i stort Raseri. Denne Isabellas haanlige Adfærd motiveres i den ældre Udgave ved følgende Slutning paa Scenen efter en hovmodig Replik af Donna Olympia:

Imedens hun siger dette, gaar Lænestolen, som er dollig og raadden, i Stykker, og hun falder saaledes paa Gulvet, at Ryggen vnder op, og det pjaltede og sønderrevne Rygstykke bliver sét af Isabella, som ser derpaa med Forundring og vrider Hænderne af Medynk. Don Ranudo søger at vende hendes Øjne derfra, men hun bliver ved at beskue Fruens Ryg.

Don Ranudo.

Det er skammeligt med den Stolemager, at han gør saadan falsk Arbejde. Den Stol har vi dog ikke haft længer end i to Aar.